

Estem protegits contra la violència domèstica?

ANNA MARIA VIDAL I CARDONA

Pel que fa als maltractaments, no s'ha de demanar només una legislació eficient, sinó que també cal la sensibilització de l'administració de justícia i més recursos, per prevenir.

En els darrers mesos s'han publicat als mitjans de comunicació diversos fets escabrosos que han posat de manifest el gran nombre de dones maltractades pels marits o companys sentimentals que hi ha. Aquests esdeveniments, a part de fer-nos posar els pèls de punta, han fet que s'alcin veus per demanar una nova regulació que freni el que ja s'ha començat a batejar com a «violència domèstica».

Malauradament, aquestes agressions no només existeixen quan els mitjans de comunicació se'n fan ressò, i, durant anys, moltes persones, majoritàriament dones, han anat patint en silenci i moltes han perdut fins i tot la vida a mans d'algú que, en teoria, se les havia d'estimar.

La legislació penal ja fa anys que, ben lluny d'una normativa antiquada, ha intentat donar resposta a aquestes agressions, en un intent d'adaptar-se a una societat que canviava i que demanava justícia contra aquesta mena de delictes que any rere any eren oblidats i, fins i tot, tolerats.

L'anterior Codi Penal, que data dels anys setanta però que tenia un peu en el segle passat i nombroses modificacions posteriors que el feien un pobre agonitzant, apedaçat i mal embenat, establia, mitjançant l'article 425, una pena d'arrest major —és a dir, d'un mes i un dia a sis mesos— per a qui, habitualment i amb qualsevol finalitat, exercís violència física contra el cònjuge o contra la persona amb la qual estigués unit per un grau d'afectivitat igual o contra els menors i/o incapaces sota la seva pàtria potestat o alguna altra forma de guarda legal.

L'actual Codi Penal, que tot just està arribant a la infantesa (recordem que va néixer el 1995), ja estableix una pena de sis mesos a tres anys de presó que es pot incrementar si el resultat causat fa que el fet, a més a més, es pugui incloure en un altre delicte, com unes lesions greus.

És cert que la legislació podria ser molt més estricta, encara que respecte de l'antic Codi Penal ja s'ha avançat una mica. El problema, però, no radica en aquest fet, ni tampoc crec que la lluita reivindicativa hagi d'a-

Manifestació contra el maltractament a dones, a Santa Coloma de Gramenet. Foto: SARA MUÑOZ.

nar dirigida exclusivament a aconseguir que en un text legal es castigui aquests maltractaments amb una pena més elevada, de 10 anys o més, posem per cas, perquè a aquesta pena ja s'hi podria arribar si el resultat dels maltractaments comportés —a més i malauradament— una lesió greu en algun òrgan important d'una persona.

Un cop s'ha arribat més enllà d'un càstig exemplificador per a l'autor, que no diferiria gaire de les antigues execucions públiques, cal que la víctima tingui suport i que el fet no es torni a repetir.

Si un jutge, que pot imposar una pena de presó a l'autor d'un d'aquests delictes, només estableix una multa perquè ha considerat el fet com una simple falta, potser no és només el text legal, el que falla.

Si la víctima que finalment denuncia els fets no té un refugiador abans que fins i tot el jutge pugui prendre alguna mesura per a la seva seguretat, no és tan sols la lletra de la llei, el que falla.

Tampoc no s'ha d'oblidar que, abans d'aplicar una pena al presumpte autor, hem de permetre que aquest es defensi i s'expliqui; no cal caure tampoc, amb la bona intenció de protegir la víctima, en un sistema repressiu que vagi posant limitacions als drets constitucionalment reconeguts a tot inculpat.

Les mesures, doncs, potser no depenen només de la llei penal, sinó també de les assignacions pressupostàries i d'una sensibilització col·lectiva que intenti trobar solucions justes i democràtiques més enllà de la pura

venjança. Una nova normativa penal en aquest aspecte? Potser sí, però sobretot una bona aplicació i clarificació de la ja existent a través de la jurisprudència. En aquest sentit i des d'un punt de vista potser més tècnic, caldria que l'habitualitat de la qual parla l'article 153 del Codi Penal es determinés. Quan esdevé habitual una pallissa? La primera vegada? La tercera? Quan és diària?

«Un cop s'ha arribat més enllà d'un càstig exemplificador per a l'autor, que no diferiria gaire de les antigues execucions públiques, cal que la víctima tingui suport i que el fet no es torni a repetir»

No és una bona resposta al problema, prometre una reforma del Codi Penal com a solució de tots els mals. L'actual text és deficient, però tampoc té la culpa de tot, malgrat que, per a alguns, seria una manera de deslegitimar un text legal no prou del seu gust per motius purament polítics.

Seria potser més pràctic dotar de mitjans suficients l'administració per protegir les víctimes i per poder analitzar més específicament els casos i així poder evitar que uns maltractaments, que en el paper són només una falta, siguin al cap de tres dies un delicte de conseqüències irreversibles.

Per estar eficaçment protegits contra la violència domèstica cal, doncs, tenir una bona legislació, però també, sobretot, més capacitat de tota mena per provar els fets i més predisposició dels òrgans judicials per trobar una solució als casos que es plantegen, ja que el que falla no és el text de la llei, sinó la seva aplicació pràctica.

Anna Maria Vidal és advocada

EL TRÍPTIC

El joc de la balança

MIQUEL PAIROLI

Una setmana després de la gran comèdia de l'entrevista Pujol-Aznar el grup popular presenta al Parlament de Catalunya una proposició no de llei en què reclama al govern català que la retolació de les dependències i serveis públics a Catalunya sigui bilingüe, en castellà i català. Tres dies després —diumenge passat—, la delegada del govern a Catalunya, García Valdecasas, fa unes declaracions en què, amb uns arguments que fan vergonya, dona suport a la proposta del PP. Aquesta ofensiva dels populars a favor de la castellanització de Catalunya té relació, evidentment, amb aquella

entrevista. El joc és el següent. Pujol i Aznar escenifiquen la farsa de la concòrdia, del «tot va bé», de la responsabilitat, de la governabilitat, de totes aquestes paraules buides, d'aquests conceptes enganyosos. Grans salutacions a la porta de La Moncloa, bon dinar i llarguíssima sobretaula seguida d'explicacions

EN SÍ S I F

EL VESPER

Codi sarcàstic

JOAN POYANO

L'article 312 del codi penal espanyol assenyalava que es castiga amb presó de 6 mesos a 3 anys i multa de 6 a 12 mesos els que trafiquen de manera il·legal amb mà d'obra, i l'article 313 preveu la mateixa sanció per als que afavoreixen la immigració clandestina de treballadors. La persecució d'aquestes conductes és coherent amb el criteri de la UE de deixar entrar treballadors estrangers amb comptagotes, però que aquests articles estiguin inclosos en un apartat del codi, el títol XIV, que es titula «Dels delictes contra els drets dels treballadors» és un monument al sarcasme. Qui ha estroncat les ganes (el dret, no se'ls reconeix) de treballar a Europa dels 32 immigrants clandestins enxampats a la Selva no ha estat precisament el camioner comunitari que els transportava camuflats entre potatges, sinó els policies i els jutges que fan complir les lleis europees. S'adiu més amb el tracte que reben la denominació del procés de reenviament cap a l'Àfrica: no és una expulsió, és una devolució; com si fossin paquets que es retornen al remitent perquè no hi ha destinatari.